

RAPORT DE GUVERNARE

PORTOFOLIUL FONDURILOR EUROPENE
noiembrie 2015 - decembrie 2016

#seriozitate #transparentă #impact

CUPRINS

GUVERNANȚA FONDURILOR EUROPENE NOIEMBRIE 2015-DECEMBRIE 2016	3
ÎNCHIDEREA PERIOADEI 2007-2013	5
DESEMNARE	8
CONDIȚIONALITĂȚI EX-ANTE	12
LANSAREA PERIOADEI DE PROGRAMARE 2014-2020	16
CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII	22
ANEXA – FONDURI EUROPENE 2016 ÎN CIFRE	25

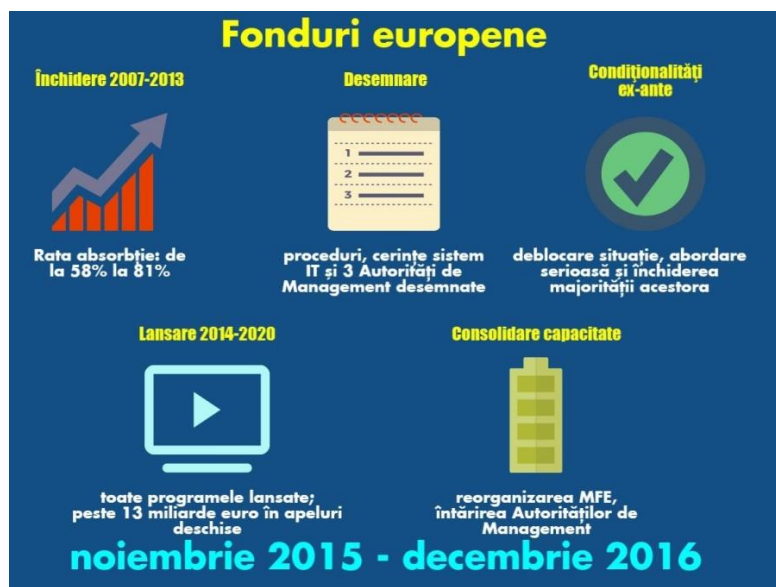
Guvernanța fondurilor europene Noiembrie 2015-Decembrie 2016

Ne-am asumat în această perioadă eliminarea blocajelor în implementarea programelor europene, creșterea absorbției și calității proiectelor finanțate. Ne-am angajat să finalizăm implementarea programelor aferente perioadei 2007-2013 și să lansăm toate programele operaționale din perioada 2014-2020.

Aceste obiective din Programul de Guvernare au fost realizate în cursul anului 2016.

Am stabilit priorități clare

Prioritățile noastre au urmat aceste angajamente, iar măsurile promovate de noi au vizat **închiderea cu succes a perioadei anterioare de programare**, progresul în ceea ce privește **deemnarea sistemelor de management și control** (autorități de management), realizarea cât mai multor **condiționalități ex-ante**, **lansarea efectivă a tuturor programelor operaționale pentru perioada 2014-2020** și, ca prioritate orizontală, **consolidarea capacității** Ministerului Fondurilor Europene.

Am adus seriozitate, transparență și preocupare pentru impact în sistemul fondurilor europene

Principiile noastre care au ghidat managementul tuturor activităților sunt **seriozitate** față de partenerii europeni, de colegii din administrație sau față de beneficiari – fără promisiuni deșarte și respectându-ne angajamentele asumate; **transparență** – fondurile europene sunt fonduri publice și, atât procedurile de gestionare, cât și rezultatele directe obținute trebuie să fie publice; precum și o focalizare a intervențiilor către un **impact** real – cu alte cuvinte, finanțăm din fonduri europene politici și măsuri clare și coerente care să producă o schimbare reală la nivelul beneficiarilor.

Peste 7 miliarde de euro de la Comisia Europeană aduși în țară în 2016

O privire de ansamblu asupra execuției bugetare arată că am reușit anul acesta să aducem în țară 7,23 miliarde de euro de la Comisia Europeană, din care aproape 2,5 miliarde aferente actualei perioade de programare.

	2007-2013	2014-2020	Total
Fonduri structurale și de coeziune	3.693,32	636,04	4.329,36
Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR, FEP, FEPAM)	522,29	374,95	897,24
Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA)	269,34	1.184,46	1.453,80
Altele	47,11	296,06	343,17
Total	4.532,06	2.491,51	7.023,57

Recunoaștem importanța unei evaluări corecte a activității guvernamentale

Raportul de față prezintă sintetic principalele rezultate obținute în cele cinci zone prioritare, precum și câteva recomandări pentru activități imediate, care au fost inițiate și, în opinia noastră, ar trebui continuate în perioada următoare. Acest raport reprezintă o evaluare onestă a activității Ministerului Fondurilor Europene în mandatul Guvernului Cioloș, punctând principalele realizări și subliniind domeniile unde am pus bazele pentru o nouă abordare în planificarea și utilizarea fondurilor europene.

Toate măsurile pe care le-am luat în acest an au fost exclusiv în interesul cetățenilor. Unele lucruri am reușit să le finalizăm, pentru altele am făcut pași ireversibili iar o serie de măsuri au fost demarate. Sperăm ca fiecare dintre acestea să fie continuate în beneficiul societății românești.

Închiderea perioadei 2007-2013

Am crescut rata de absorbție a fondurilor europene cu peste 20%, de la 58,67% în 2015 la 81,73% în prezent pentru perioada 2007-2013 și am adus în țară peste 4 miliarde de euro.

Am consolidat cadrul instituțional pentru realizarea procesului de închidere

În contextul cadrului legislativ existent, am dezvoltat și aplicat un sistem care asigură o **monitorizare constantă și îndeaproape a procesului de închidere**, sub coordonarea directă a Ministerului Fondurilor Europene, astfel încât să se respecte termenul prevăzut de reglementările europene. Comisia Europeană dezangajează automat acea parte din fonduri pentru care nu s-a primit documentația finală pentru închidere până în data de 31 martie 2017.

Grupul de lucru interinstituțional înființat, format din conducerile autorităților de management și organismelor intermediare, Autoritatea de Certificare și Plată și Autoritatea de Audit, a analizat periodic stadiul realizării calendarului pentru procesul de închidere. Prin intermediul sistemului de monitorizare dezvoltat, precum și ca urmare a reuniunilor periodice, atât tematice, pe categorii de fonduri/programe operaționale, cât și generale, la nivelul tuturor autorităților de management, am stabilit **măsurile corective necesare pentru evitarea blocajelor și pentru recuperarea întârzierilor**.

Cadrul dezvoltat pentru derularea procesului de închidere a permis stabilirea unui **echilibru optim între volumul proiectelor făcute și a celor declarate nefuncționale**, astfel încât să poată fi asigurată o utilizare cât mai mare a fondurilor europene, atât a celor alocate pentru perioada anterioară de programare, cât și a celor aferente perioadei 2014-2020.

Am crescut semnificativ rata de absorbție a fondurilor alocate pentru perioada 2007-2013

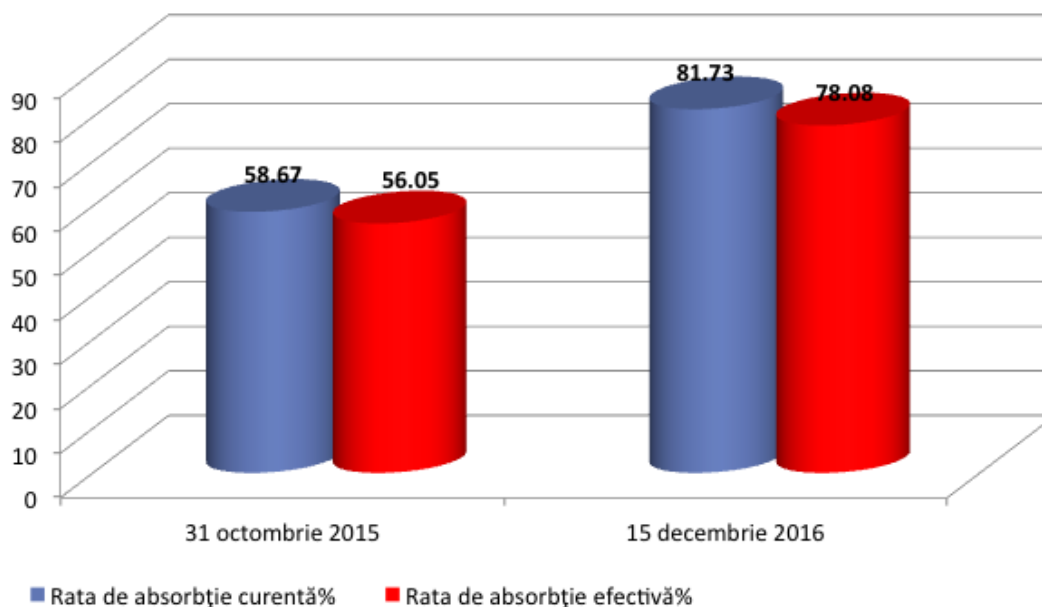
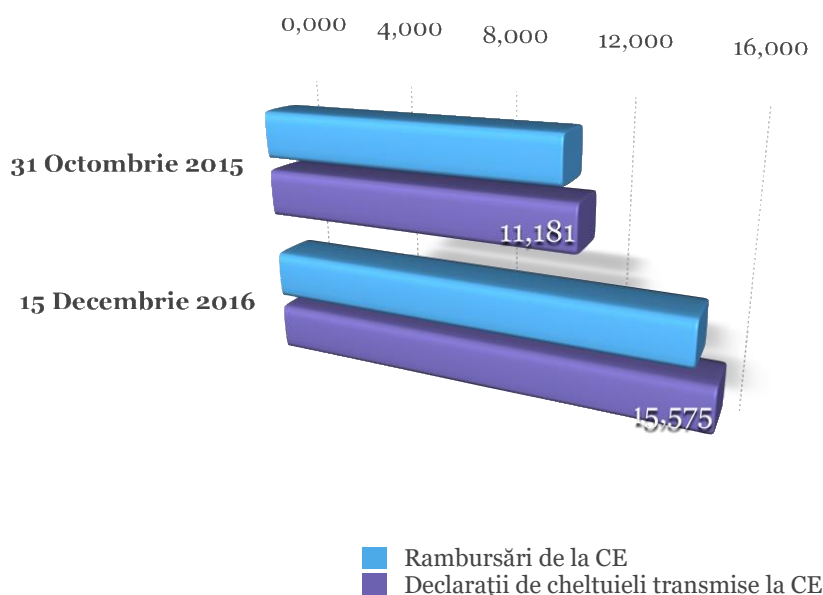
La momentul preluării guvernării, rata absorbției pentru perioada anterioară de programare (2007-2013) era 58,67%. Eforturile intense și cadrul instituțional creat au permis **creșterea ratei de absorbție până la 81,73%** la data de 15 decembrie 2016.

Într-o perioadă de 13 luni de guvernare, prin eforturi continue și susținute și un model de lucru bazat pe profesionalism, am reușit să **recuperăm întârzierile înregistrate în perioada anterioară**, transmițând către Comisia Europeană cereri de plată în valoare totală de 4,4 miliarde

de euro, ceea ce reprezintă aproximativ 28% din întreaga sumă declarată către Comisie în perioada 2007 – noiembrie 2016.

Comisia Europeană a rambursat în această perioadă de guvernare 4,2 miliarde de euro, reprezentând aproximativ 28% din întreaga sumă primită de la Comisie în perioada 2007 – noiembrie 2016.

Evoluția sumelor declarate și rambursate de la CE (mil. euro)

Considerații pentru viitorul guvern

Atât cadrul legislativ, cât și cadrul instituțional sunt definite și stabile, astfel încât procesul de închidere a programelor operaționale aferente perioadei de programare 2007-2013 să poată fi finalizat în prima parte a anului 2017. Este astfel necesară **transmiterea către Comisia Europeană a documentației finale cuprinzând pachetul de închidere până la data de 31 martie 2017**, pentru a evita eventuale corecții financiare și reducerea actualei rate de absorbție.

De asemenea, pentru evitarea corecțiilor financiare și a eventualelor pierderi de fonduri, este necesară **continuarea și respectiv finalizarea proiectelor fazate (fonduri europene) și a proiectelor nefuncționale (buget de stat)**, acestea din urmă fiind imperios necesar a fi finalizate și în uz până la data de 31 martie 2019.

Desemnare

Am pus bazele unui sistem viabil pentru gestionarea fondurilor europene. Am desemnat 3 Autorități de Management și am salvat 50 de milioane euro.

Am elaborat un cadru normativ și procedural coerent pentru gestionarea fondurilor europene

Am stabilit **cadrul optim pentru definirea sistemelor de management și control pentru perioada de programare 2014-2020**. Am obținut **acreditarea pentru o parte din autoritățile de management**. **Sistemul este pregătit**, iar în prima parte a anului 2017 urmează transmiterea către Autoritatea de Audit a ultimelor pachete de desemnare pentru celelalte autorități de management.

Un cadru instituțional adecvat care să asigure un sistem de management și control riguros pentru gestionarea fondurilor europene presupune identificarea clară a entităților implicate. Am actualizat și îmbunătățit, în acest sens, **cadrul legislativ** necesar, care asigură o mai bună coordonare între entitățile relevante. Hotărârea de Guvern nr.398/2015 și Ordonanța de Urgență nr.40/2015 sunt doar o parte dintre acestea.

Am intensificat activitatea de **elaborare a procedurilor și mecanismelor autorităților de management pentru gestionarea fondurilor europene aferente perioadei 2014-2020**. Avem proceduri mai clare, corelate, care au în vedere atât o structură organizatorică adecvată, cât și preluarea lecțiilor învățate din perioada anterioară și evitarea erorilor care au dus la corecții financiare importante. Claritatea și coordonarea adecvată au fost principiile cheie care au stat la baza acestui proces de construcție.

Am deblocat întârzierile nepermise generate de lipsa unui sistem informatic viabil

Pentru a evita întârzierile înregistrate de la începutul acestei perioade de programare în definirea sistemelor de management și control, am decis **utilizarea temporară a vechiului sistem informatic actualizat** în vederea desemnării pentru o parte din autoritățile de management. Desemnarea acestora va aduce în țară peste 1 miliard de euro de la Comisia Europeană în primul semestru al anului 2017.

Am găsit întârzieri foarte mari în dezvoltarea sistemului informatic cerut de reglementările europene pentru această perioadă de programare, am identificat soluții alternative pentru a evita blocajul, dar **am continuat intensiv dezvoltarea noului sistem informatic**. Într-un an am dezvoltat 3 din modulele care reflectă etapele de gestionare a programelor operaționale, respectiv lansare apeluri de proiecte, elaborare și transmitere proiecte, evaluare și selecție proiecte, acestea fiind deja utilizate de toate autoritățile de management. Alte 2 module sunt într-un stadiu avansat de dezvoltare, respectiv contractarea proiectelor și achizițiile publice. Pentru celelalte module necesare în gestionarea programelor operaționale, cerințele de dezvoltare au un grad foarte avansat de elaborare. O muncă asiduă, pe care o lăsăm, pe baze deja solid așezate, spre a fi continuată în anul următor.

Am stabilit roluri și responsabilități clare pentru gestionarea fondurilor europene

Lecțiile învățate și experiența administrării fondurilor în perioada anterioară de programare au stat la baza procesului de **evaluare a entităților implicate cu rol de organism intermediar**. Am evaluat capacitatea acestora, modul în care și-au îndeplinit rolurile și atribuțiile în perioada anterioară și astfel lăsăm în urmă o structură organizatorică coerentă, care va asigura o gestionare eficientă a fondurilor europene în această perioadă de programare.

Pentru definirea unor sisteme de management și control solide care să asigure o implementare eficientă a fondurilor europene, am definit clar rolurile și atribuțiile organismelor intermediare, precum și modalitatea de coordonare a acestora de către autoritățile de management, prin **încheierea și revizuirea acordurilor de delegare de funcții** care asigură premisele necesare pentru o coordonare generală și o abordare unitară în gestionarea fondurilor europene.

Am întărit capacitatea de coordonare a gestionării fondurilor europene și am asigurat apropierea de nivelul local, nivelul concret de implementare a proiectelor finanțate, prin **consolidarea reprezentării autorităților de management în teritoriu**. Utilizăm experiența entităților care au avut rol de organisme intermediare la nivel teritorial pentru unele programe operaționale în perioada anterioară de programare (infrastructura de mediu, dezvoltarea resurselor umane), integrându-le în structura autorităților de management desemnate pentru 2014-2020.

Avem, prin urmare, **entități, roluri și atribuții care au în vedere structura fiecărui program operațional** în parte și asigură o mai bună coordonare pentru gestionarea optimă a fondurilor europene în această perioadă de programare, un sistem de management și control solid, coerent și orientat spre o utilizare eficientă și cu impact real a fondurilor europene.

Am instituit mecanisme de cooperare interinstituțională în interesul beneficiarilor

Un sistem de management și control eficient presupune și existența unei coordonări adecvate între toate autoritățile cu rol relevant în gestionarea riguroasă a fondurilor. Am definit și încheiat astfel **protocoale de colaborare cu diferite entități din sistem**, ceea ce permite o simplificare reală a procedurilor în raport cu beneficiarii (de ex.: protocol de colaborare cu ANAF pentru furnizarea directă către autoritățile de management a informațiilor privind beneficiarii).

Am acționat pentru folosirea riguroasă și eficientă a fondurilor europene, utilizând lecțiile învățate, experiența și expertiza instituțiilor din sistemul public. Una din principalele probleme care a generat corecții financiare semnificative în perioada anterioară de programare a fost reprezentată de achizițiile publice. Prevenim repetarea acestor erori printr-o coordonare mai bună între autoritățile implicate, asigurându-se o verificare unitară a achizițiilor publice ca urmare a protocolului încheiat cu Autoritatea Națională pentru Achiziții Publice (ex. aceleași liste de verificare vor fi utilizate de autoritățile de management, ANAP, Autoritatea de Audit).

Am desemnat 3 Autorități de Management în anul 2016

În acest an au fost desemnate două autorități de management care gestionează programe de cooperare transfrontalieră – Autoritatea de Management pentru Programul IPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia 2014-2020 și Autoritatea de Management pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră INTERREG V-A România-Bulgaria. Întregul proces de construcție pentru definirea sistemelor de management și control a permis, de asemenea, **acreditarea autorității de management pentru Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate**. Am reușit astfel să avem prima cerere de plată transmisă către Comisia Europeană și să evităm returnarea sumei de aproximativ 50 milioane de euro.

Considerații pentru viitorul guvern

Cadrul de gestionare a fondurilor europene pentru perioada 2014-2020 este dezvoltat și așezat într-un mod coerent, cu structuri clar identificate, roluri bine definite și coordonarea asigurată. Suplimentar față de cele 3 autorități de management deja acreditate, pentru majoritatea programelor operaționale este necesară finalizarea ultimelor detalii de conținut aferente sistemelor de management și control și **transmiterea în primele luni ale anului 2017 a documentației în vederea acreditării autorităților de management.**

Au fost stabilite cerințele și detaliile de dezvoltare, au fost finalizate, testate și puse în utilizare o parte din modulele necesare, au fost clarificate rolurile și responsabilitățile, dar și suplimentate semnificativ structurile suport care asigură dezvoltarea sistemului informatic. Toate acestea **permit finalizarea dezvoltării sistemului informatic necesar pentru gestionarea fondurilor europene, în prima jumătate a anului 2017.**

Condiționalități ex-ante

Am deblocat o situație ce părea fără speranță, am introdus un sistem de coordonare clar și am promovat măsuri de reformă structurală amânate de ani de zile. Evităm astfel riscul unei suspendări a plăților care să afecteze toate programele operaționale.

Condiționalitățile ex-ante : un nou mecanism comunitar pentru promovarea reformelor la nivelul statelor membre

Prin Acordul de Parteneriat 2014-2020, România a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr.1303/2013, ceea ce a impus aplicarea tuturor celor **36 de condiționalități ex-ante** menționate de același regulament pentru a garanta *existența condițiilor prelabile necesare pentru utilizarea eficientă și eficientă a sprijinului financiar nerambursabil acordat de Uniunea Europeană.*

Nefinalizarea unor acțiuni menite să ducă la îndeplinirea unei condiționalități până la 31 decembrie 2016 poate constitui un motiv de suspendare a plăților intermediare. Aceasta suspendare totală sau parțială a plăților este sancțiunea directă aplicată de Comisie pentru statele membre care nu fac dovada realizării condiționalităților ex-ante asumate.

La momentul aprobării Acordului de Parteneriat și programelor operaționale erau îndeplinite 11 condiționalități, respectiv cele referitoare la *promovarea spiritului antreprenorial (3.1); eficiență în utilizarea energiei (4.1); cogenerare energie termică și electrică (4.2); energie din surse regenerabile (4.3); stocare și transport energie electrică (7.4); deschiderea unei afaceri (8.2); adaptarea la schimbări a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor (8.5); incluziunea romilor (9.2); antidiscriminare (G1); egalitate de gen (G2); invaliditate (G3).*

Pentru restul de **25 de condiționalități neîndeplinite** la acel moment, guvernul anterior a asumat implementarea unor planuri de acțiuni complexe, planuri care au fost incluse în documentele de programare 2014-2020.

Am preluat o situație critică : nicio altă condiționalitate nu era îndeplinită, nu aveam un mecanism de coordonare și nu beneficiam de încrederea partenerilor de la nivel comunitar

La momentul preluării guvernării, niciuna din cele 25 de condiționalități nu avea perspective clare de a fi realizată, nu aveam un mecanism national de coordonare a reformelor conexe condiționalităților sau un proces clar de negociere cu Comisia Europeană.

Am deblocat situația și ne-am recâștigat credibilitatea

Ministerul Fondurilor Europene și-a asumat rolul de coordonator, am instituit un mecanism săptămânal de urmărire a realizării condiționalităților ex-ante, am priorizat intervențiile legislative pentru îndeplinirea acestora, am alocat asistența tehnică pentru sprijinirea instituțiilor publice care aveau nevoie și am introdus un sistem unitar de negociere cu Comisia Europeană. Am organizat reuniuni lunare bilaterale cu Comisia dedicate progresului în realizarea condiționalităților ex-ante.

Am stabilit cu Comisia Europeană ca evaluarea îndeplinirii condiționalităților să utilizeze **criteriul ireversibilității acțiunilor întreprinse** în implementarea politicilor publice vizate de condiționalități și am oferit argumente solide pentru ridicarea acestora. Acolo unde sunt necesare acțiuni de continuare în 2017 am asumat planuri de măsuri prioritare clare care atestă fără echivoc finalizarea acestora.

Am aprobat anul acesta **peste 30 de acte normative** pentru realizarea condiționalităților

5 proiecte de lege	4 Ordonanțe de urgență	18 Hotărâri de Guvern	3 ordine de ministru

Am închis 9 condiționalități și am agreat ridicarea altor 11

Pe parcursul anului 2016, ca urmare a unor eforturi conjugate ale autorităților publice implicate am înregistrat progrese semnificative, după cum urmează:

- 9 condiționalități au fost ridicate de către CE, respectiv cele referitoare la *reducerea sărăciei (9.1), educație (părăsirea timpurie a școlii (10.1), învățământul superior (10.2), învățarea pe tot parcursul vieții (10.3) și existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională (10.4), ocupare (politici active în domeniul pieței forței de muncă (8.1), instituțiile pieței forței de muncă (8.3) și existența unui cadru politic strategic pentru promovarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor (8.6) și ajutor de stat (G5).*
- 11 condiționalități au fost agreate cu reprezentanții Comisiei Europene și sunt acum în consultarea formală/informală de la nivel comunitar :
 - 7 condiționalități au autoevaluările naționale agreate cu CE și transmise oficial prin SFC - *agenda digitală (2.1) infrastructura NGN (2.2), managementul riscurilor (5.1), sectorul de apă (6.1), îmbătrânirea activă (8.4), legislația de mediu privind EIA/SEA (G6) și Indicatori (G7),* existând premise clare ca în perioada imediat următoare acestea să fie considerate îndeplinite de către CE.
 - 4 condiționalități au autoevaluările naționale obiect al unor consultări finale cu CE - *CDI (1.1, 1.2), administrație publică (11), sănătate (9.3),* urmând ca până la 31 decembrie a.c. să fie transmise oficial prin SFC.

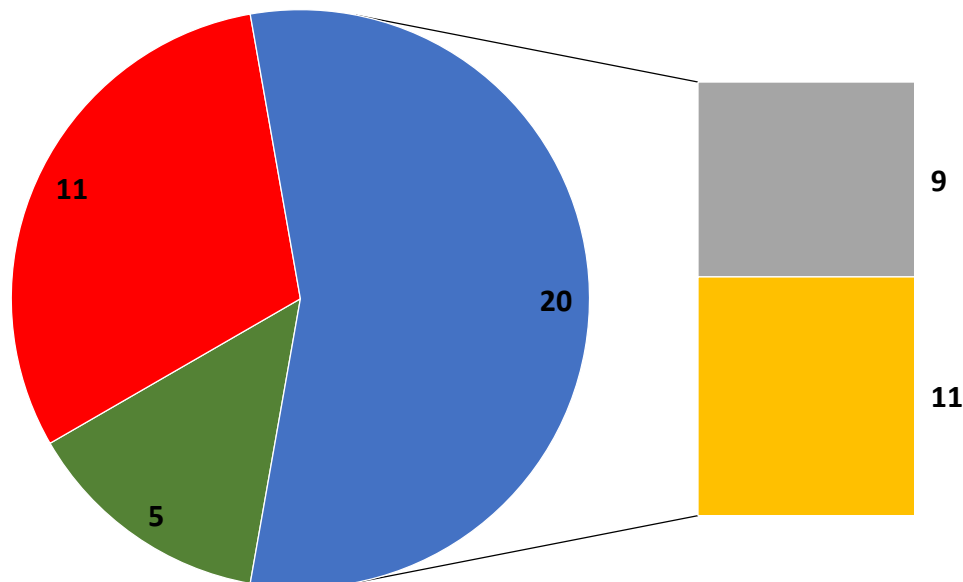
Pentru 5 condiționalități complexe am negociat planuri de acțiuni prioritare care să conducă la îndeplinirea lor în prima jumătate a anului 2017

Am întâmpinat dificultăți serioase, generate de inacțiunea guvernelor anterioare pe domeniul achizițiilor publice, managementul deșeurilor și transporturi. Deși situația părea insurmontabilă (proiecte de acte normative tergiversate la nesfârșit, lipsa acordului privind abordarea generală etc.), în anul 2016 am reușit să facem pași semnificativi care ne-au re poziționat în dialogul cu Comisia Europeană privind ridicarea acestor condiționalități.

Am realizat multe din măsurile aferente acestor 5 condiționalități - *Achiziții publice – G4; Managementul deșeurilor - 6.2 și Transporturi - 7.1, 7.2, 7.3* - și ne-am asumat planuri de acțiuni prioritare pentru a asigura finalizarea acestora în prima parte a anului viitor.

Mai sunt necesare eforturi suplimentare pentru închiderea celor 5 condiționalități în 2017, așa cum am agreat cu Comisia Europeană

Managementul deșeurilor	- a fost finalizat primul draft al Planului Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD). Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor trebuie să-și concentreze eforturile pentru finalizarea PNGD și aprobarea acestuia prin HG, după finalizarea procedurii SEA.
Transport	- s-a aprobat Master Planul General de Transport, s-a semnat contractul de servicii cu Metrorex și a fost demarata reforma sectorului feroviar prin înființarea Autorității de Reformă Feroviară. Trebuie să se finalizeze contractele de performanță cu CFR și CNAIR.
Achiziții publice	- a fost aprobată legislația primară și secundară, s-au făcut progrese semnificative în 2016. Rămân câteva măsuri de operaționalizat (ghid on-line, SICAP, reorganizare control ex-ante) și continuarea abordării introduse în acest an. A fost cea mai complexă condiționalitate la nivel comunitar iar abordarea României din 2016 constituie, conform CE, recomandare de bună practică.

- Condiționalități pentru care s-au negociat în 2016 planuri de acțiune prioritare agreeate cu CE pentru îndeplinirea în 2017
- Condiționalități închise în 2014, la semnarea acordului de parteneriat
- Condiționalități ridicate de CE în 2016;
- Condiționalități agreeate cu CE în 2016, aflate în evaluare finală

Conșiderații pentru noul guvern

- ✓ Respectarea termenelor asumate pentru acțiunile de follow-up incluse în auto-evaluările naționale, dat fiind faptul că în lunile martie – aprilie 2017 va avea loc o evaluare intermediară la nivelul COM cu privire la condiționalități, inclusiv în privința sustenabilității acțiunilor considerate îndeplinite, urmând ca evaluarea finală pentru acestea să aibă loc la mijlocul anului 2017.
- ✓ Finalizarea și aprobarea PNGD în urma evaluării SEA și a consultării autorităților publice locale până la mijlocul anului 2017.

Lansarea perioadei de programare 2014-2020

Am lansat apeluri în valoare totală de peste 13 miliarde de euro reprezentând peste 40% din alocarea financiară pentru perioada 2014-2020. Am încheiat contracte de finanțare de peste 1,5 miliarde de euro

Am schimbat paradigma lansărilor. Am construit apelurile după trei principii de bază: impact, măsuri integrate, corelare cu politicile publice

Am dezvoltat **pachete de măsuri integrate**, în linie cu strategiile existente, cu Pachetul Integrat pentru Combaterea Sărăciei, asumat de Guvern în februarie 2016, și cu măsurile legislative și de politici publice dezvoltate în acest an. Acest lucru se reflectă atât în modul în care sunt concepute apelurile, cât și în calendarul de lansări. Am schimbat paradigma utilizării fondurilor europene și le-am direcționat integrat pentru aceleași priorități de dezvoltare finanțate și din fonduri publice.

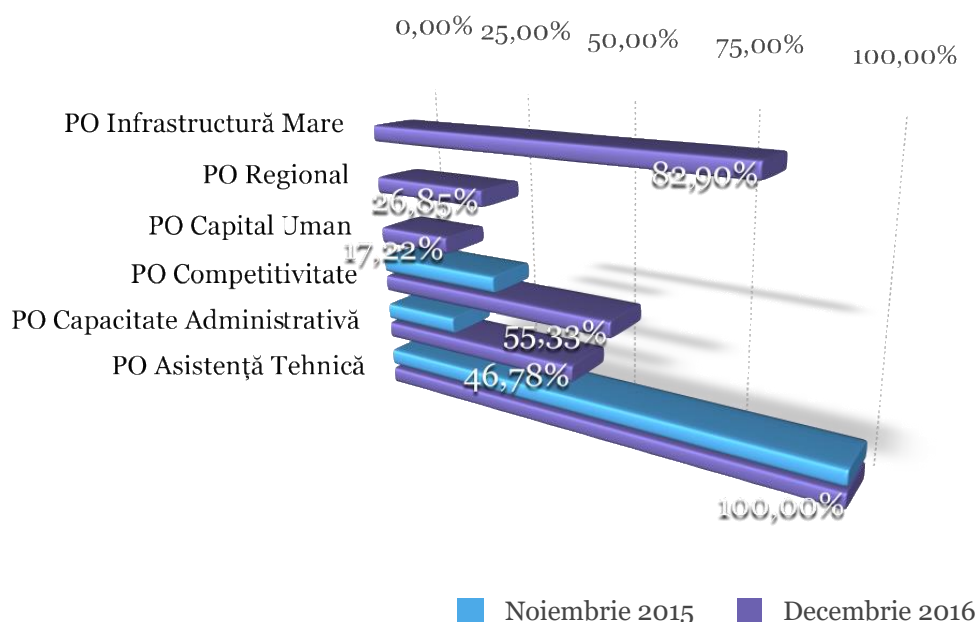
Măsuri complementare din domeniile ocupare, educație, sănătate, locuire și servicii sociale pot fi acum finanțate, în mod complementar, prin Programul Operațional Capital Uman (POCU), Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate (POAD) și Programele SEE și norvegiene 2014-2020. Astfel, POAD completează intervențiile POCU, în special în ceea ce privește ajutorul material de bază pentru cele mai vulnerabile persoane și familii, iar programele SEE și norvegiene asigură finanțare pentru alte priorități sociale, educaționale, de sănătate și locuire care contribuie la atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020 și sunt incluse în Pachetul Integrat pentru Combaterea Sărăciei.

Implementarea conceptului de măsuri integrate s-a concretizat prin identificarea potențialelor **corelări dintre fondurile oferite de mai multe programe operaționale** – Programul Operațional Capital Uman, Programul Operațional Regional (POR), Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate. În prezent este finalizat și în proces de avizare protocolul de colaborare între programele operaționale POCU-POR.

Am lansat 59 de apeluri de proiecte, în valoare totală de 13 miliarde de euro

Am revizuit și accelerat calendarul lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale aferente perioadei de programare 2014-2020, pentru a putea atinge indicatorii asumați de România pentru anul 2018 și pentru a evita riscul de dezangajare a fondurilor alocate.

Valoarea apelurilor lansate ca procent din alocare (%)

Apelurile lansate în această perioadă au vizat diferite priorități de investiții, respectiv:

- Ⓢ **PO Infrastructură Mare:** dezvoltarea infrastructurii rutiere, feroviare și de metrou, îmbunătățirea siguranței rutiere, dezvoltarea infrastructurii aeroportuare, infrastructura punctelor vamale, infrastructura managementului integrat al deșeurilor, dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată, protejarea și îmbunătățirea biodiversității, îmbunătățirea sistemului de monitorizare a calității aerului, îmbunătățirea reacției la dezastre, dezvoltarea infrastructurii de distribuție de energie din surse alternative, monitorizarea consumului de energie pentru consumatori industriali, contorizare inteligentă, infrastructura de termoficare, infrastructura de transport energie electrică și gaze. Astfel, **83% din alocarea financiară pentru programul operațional a fost destinată acestor apeluri lansate integral pe parcursul anului 2016.**
- Ⓢ **PO Regional:** măsuri de sprijin pentru microîntreprinderi, operațiuni consolidare clădiri rezidențiale, conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor și reducerii poluării, stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multi-modale, reconversia regiunilor industriale

aflate în declin și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice. Astfel, **26,85% din alocarea financiară pentru programul operațional a fost destinată acestor apeluri** lansate integral pe parcursul anului 2016.

- Ⓢ **PO Capital Uman:** intervenții integrate în comunități marginalizate, sprijinirea antreprenoriatului social și a întreprinderilor sociale existente, dezvoltarea antreprenoriatului prin înființarea de noi afaceri, intervenții în domeniul educației (facilitarea accesului la școală și prevenirea abandonului școlar, măsuri de creștere a competențelor și motivare a cadrelor didactice din învățământ, stagii de practică pentru elevi și studenți), acțiuni de formare a profesioniștilor din sectorul medical, măsuri integrate de dezvoltare a strategiilor de dezvoltare locală în mediul urban, schemă integrată la nivel național pentru înregistrarea și profilarea tinerilor NEETs. Astfel, **17,22% din alocarea financiară pentru programul operațional a fost destinată acestor apeluri** lansate integral pe parcursul anului 2016.
- Ⓢ **PO Competitivitate:** intervenții de cercetare, dezvoltare și inovare în domeniile specializare inteligentă și sănătate, măsuri pentru creșterea participării românești în cercetarea la nivel UE (proiectul major Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics), crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale programului-cadru ORIZONT 2020 al Uniunii Europene și alte programe CDI internaționale, dezvoltarea unor rețele de centre CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil și asigurarea accesului cercetătorilor, îmbunătățirea infrastructurii în bandă largă și a accesului la internet. Astfel, **55,33% din alocarea financiară pentru programul operațional a fost destinată acestor apeluri**, atât pentru cele lansate în 2015, cât și pentru cele din 2016.
- Ⓢ **PO Capacitate Administrativă:** creșterea transparenței și responsabilității sistemului de achiziții publice, creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice, dezvoltarea și implementarea de sisteme standard și instrumente moderne și eficiente de management la nivelul instituțiilor din sistemul judiciar. Astfel, **46,78% din alocarea financiară pentru programul operațional a fost destinată acestor apeluri**, atât pentru cele lansate în 2015, cât și pentru cele din 2016.

Am îmbunătățit două programe operaționale pentru un impact crescut la nivelul beneficiarilor finali.

Am modificat POCU pentru **corectarea unor erori din perioada de programare și introducerea unor elemente noi, care să faciliteze absorbția și atingerea indicatorilor asumați pentru anul 2018**, în condițiile în care primele lansări au început abia în anul 2016. Modificările principale includ:

- Ⓢ Introducerea schemelor naționale pe Axele 1,2 și 3, care au în vedere creșterea ocupării; posibilitatea finanțării schemelor naționale pentru implementarea măsurilor de stimulare a ocupării forței de muncă și de activare/instalare/incadrare;

- ⊗ Actualizarea prevederilor programului cu modificările din legislația națională, în special privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, precum și măsuri destinate tinerilor NEETs și lucrătorilor, cu precădere celor defavorizați;
- ⊗ Flexibilizarea mecanismelor de implementare – eliminarea obligativității beneficiarilor de a acționa în parteneriat cu angajatori;
- ⊗ Includerea echipelor de servicii integrate pentru a asigura servicii sociale și medicale integrate în comunitățile defavorizate.

Am modificat **POAD** pentru a oferi un sprijin mai consistent și eficace celor mai defavorizate persoane din România.

Până acum, POAD a sprijinit între 3 și 4 milioane de persoane, cu alimente în valoare de 17 euro pe persoană, distribuite o dată pe an. Dat fiind numărul mare de beneficiari, raportat la finanțarea disponibilă, acest ajutor primit individual de fiecare persoană defavorizată este diluat, iar impactul este nesemnificativ, având în vedere gravitatea și complexitatea problemelor cu care se confruntă cele mai defavorizate persoane din România.

Având în vedere specificul intervențiilor finanțate de POAD și în conformitate cu Strategia națională de incluziune socială și reducerea sărăciei, cu Strategia de prevenire a părăsirii timpurii a școlii și cu Pachetul integrat pentru combaterea sărăciei, MFE a propus Comisiei Europene revizuirea programului, în vederea unei mai bune adresări a nevoilor celor mai defavorizate persoane din România. Modificările principale includ:

- ⊗ Extinderea categoriilor de produse oferite și creșterea frecvenței cu care se acordă acestea (mese calde, rechizite, trusouri pentru cuplurile mame-nou-născuți în situații de risc; pachete de igienă și îmbrăcăminte).
- ⊗ O țintire mai atentă a beneficiarilor, în așa fel încât cele mai defavorizate persoane (în sărăcie extremă sau în situații grave de vulnerabilitate sau de criză) să poată beneficia de sprijin regulat, care să le ajute să depășească situația de vulnerabilitate. Modificarea vizează adăugarea unor categorii vulnerabile care nu au fost sprijinite în mod direct până acum (copiii preșcolari, persoanele fără adăpost, mamele și nou-născuții în situații de risc și persoanele în situații temporare de criză).
- ⊗ Flexibilizarea sistemului de identificare a beneficiarilor și a nevoilor acestora și a mecanismului de distribuție a produselor, prin colaborare cu mai multe tipuri de organizații partenere. Această modificare creează premisele lărgirii gamei de servicii acordate destinatarilor finali și corelarea mai atentă cu schemele și politicile naționale în domeniul incluziunii sociale și educației, și cu alte programe operaționale.

Am pus accentul pe consultare și transparență în administrarea fondurilor europene.

Pentru ghidurile publicate în consultare am organizat grupuri tehnice de lucru cu experți în domeniul de intervenție al ghidurilor, formate din membri ai Comitetului de Monitorizare, reprezentanți ai ministerelor de linie și altor instituții guvernamentale, și reprezentanți ai sectorului neguvernamental, sectorului privat și ai partenerilor sociali.

Am modificat clauzele de confidențialitate ale contractului de finanțare astfel încât să se asigure accesul la datele de interes public privind proiectele finanțate din fonduri europene și am publicat informații referitoare la utilizarea fondurilor europene în perioada anterioară de programare proiecte, beneficiari, contracte de achiziție, furnizori, rambursări.

Un număr semnificativ de ghiduri se află în prezent elaborate și în procedură de consultare, internă și externă, la nivelul mai multor programe operaționale.

Am semnat contracte de finanțare pentru proiecte în valoare de peste 1,5 miliarde de euro pentru perioada 2014-2020.

Până în prezent, la nivelul tuturor programelor operaționale am asigurat **semnarea de contracte de finanțare în valoare totală de peste 1,5 miliarde de euro:**

- ⊗ pentru derularea intervențiilor în domeniul dezvoltării infrastructurii – 642,82 milioane euro (POIM);
- ⊗ pentru derularea intervențiilor în domeniul competitivității, cercetării, dezvoltării, inovării și IT – 690,72 milioane euro (POC);
- ⊗ pentru derularea intervențiilor în domeniul asistenței tehnice, respectiv măsurilor de consolidare a capacității entităților implicate în gestionarea fondurilor europene – 62,25 milioane euro (POAT);
- ⊗ pentru derularea intervențiilor în domeniul dezvoltării regionale – 75,37 milioane euro (POR);
- ⊗ pentru derularea măsurilor de consolidare a capacității entităților administrației publice – 124,26 milioane euro (POCA).

Numeroase apeluri sunt încă deschise, proiecte selectate, astfel încât **premisele pentru semnarea unui volum semnificativ de contracte de finanțare pe parcursul anului 2017 au fost stabilite.** Am asigurat astfel un **pachet integrat de măsuri** care asigură premisele pentru demararea unei gestionări eficiente a fondurilor europene: apeluri lansate, portofoliu de proiecte în elaborare, suport pentru consolidarea expertizei autorităților de management pentru realizarea selecției și evaluării proiectelor, atât cu expertiză internă, cât și externă.

Am fost primul stat membru care a semnat Memorandumurile de Înțelegere pentru Granturile SEE și Norvegiene.

La începutul lunii octombrie 2016, România a fost **primul stat membru care a semnat Memorandumurile de Înțelegere pentru acordarea granturilor SEE și norvegiene.**

Prin semnarea de către Ministerul Fondurilor Europene a Memorandumurilor de Înțelegere la data de 13 octombrie 2016, România beneficiază de 502,5 milioane de euro fonduri externe nerambursabile, ceea ce reprezintă o **alocare financiară mai mare cu 60%** comparativ cu cea acordată pentru perioada 2009-2014.

Considerații pentru viitorul guvern

Avem apeluri deja lansate în valoare totală de peste 13 miliarde de euro, o parte din acestea fiind încă deschise și proiecte urmând a fi depuse și un număr de proiecte deja selectate. Există astfel premisele necesare pentru semnarea contractelor de finanțare. Este necesară **continuarea aplicării măsurilor integrate dezvoltate în actuala guvernare pentru a se asigura evaluarea și semnarea unui volum semnificativ de contracte de finanțare pe parcursul anului 2017.**

Un număr mare de ghiduri se află în prezent în proces de consultare, internă și externă, pentru majoritatea programelor operaționale. Sunt dezvoltate, astfel, în grad ridicat de realizare, documentele necesare pentru lansarea altor apeluri pentru proiecte la nivelul tuturor programelor operaționale. Este necesară **continuarea procesului inițiat în această perioadă, finalizarea perioadei de consultare și lansarea apelurilor la nivelul tuturor programelor operaționale.**

Având în vedere îmbunătățirea Programului Operațional pentru Ajutorarea Persoanelor Defavorizate este necesară **continuarea procesului început, de întărire a capacității autorității de management și unității de implementare din cadrul ministerului, în acord cu prevederile planului de management dezvoltat și agreat cu Comisia Europeană.**

Consolidarea capacității

Am reorganizat instituția consolidând structura centrală și asigurând reprezentare teritorială.

Promovarea unei noi abordări de management, orientate spre rezultat

Am dezvoltat și implementat abordări noi și inovatoare într-o instituție cu o structură convențională. Am utilizat *taskforce*, formând echipe de lucru cu durată limitată, reunind competențe din întreaga instituție pentru a se ocupa de probleme specifice (ex: elaborarea evaluărilor naționale, pregătirea ghidurilor pentru aplicanți etc.), am creat un cabinet comun pentru demnitari, în sensul utilizării expertizei consilierilor personali de către toți demnitarii, am aplicat mobilitatea funcționarilor publici în raport cu nevoile identificate la nivelul instituției, am creat echipe interinstituționale, multidisciplinare, implicând colegi de la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, Ministerul Sănătății și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice sau Ministerul Finanțelor Publice pentru promovarea unei abordări integrate în utilizarea fondurilor europene.

Am optimizat structura aparatului central al Ministerului Fondurilor Europene

Am modificat structura organizatorică a aparatului central al ministerului, fără o creștere a numărului de posturi.

Am înființat structuri noi cu atribuții specifice precum:

- ☉ Direcția de Pregătire și Urmărire Proiecte Strategice în vederea coordonării, impulsivării și deblocării, dacă va fi cazul, a procesului de pregătire și urmărire a implementării proiectelor dezvoltate pentru domenii strategice de activitate,
- ☉ Direcția Corp Control, Antifraudă și Managementul Riscului având în vedere necesitatea prevenirii fraudelor, îmbunătățirii activității de verificare și aplicare unitară a corecțiilor, precum și pentru o gestionare unitară a riscurilor identificate la nivelul activităților desfășurate la nivelul MFE,
- ☉ Serviciul Coordonare SMIS, luând în considerare importanța sistemelor informatice SMIS2014+ și My SMIS 2014 pentru procesul de gestionare a fondurilor structurale și de investiții, a căror funcționalitate reprezintă o cerință expresă a procesului de desemnare a

autorităților de management implicate în sistemul de management și control al fondurilor structurale și de investiții 2014-2020.

În vederea accelerării procesului de operaționalizare a sistemelor informatice pentru gestionarea fondurilor europene a fost numit un secretar de stat cu atribuții specifice în acest domeniu.

- ☉ Unitatea pentru Politici Europene de Incluziune Socială care îndeplinește rolurile de Punct Național de Contact pentru Romi (PNCR) și de Punct de Contact pentru implementarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Am reorganizat structuri deja existente. Am pus un accent deosebit pe reorganizarea autorităților de management și pe consolidarea structurilor suport. Am întărit rolul de coordonare de către Ministerul Fondurilor Europene a structurilor care gestionează fondurile europene prin definirea clară a funcțiilor și atribuțiilor ce revin acestora.

Am întărit reprezentarea în teritoriu a Ministerului Fondurilor Europene

Am preluat la Ministerul Fondurilor Europene structurile regionale pentru implementarea Programului Operațional Capital Uman, respectiv cele 8 organisme intermediare regionale pentru POSDRU 2007-2013 de la nivelul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, întărind rolul Autorității de Management pentru POCU la nivel regional.

Am agreat cu alte instituții (de ex: Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și Ministerul Energiei) preluarea la Ministerul Fondurilor Europene a altor structuri cu rol de organism intermediar pentru consolidarea capacității autorităților de management.

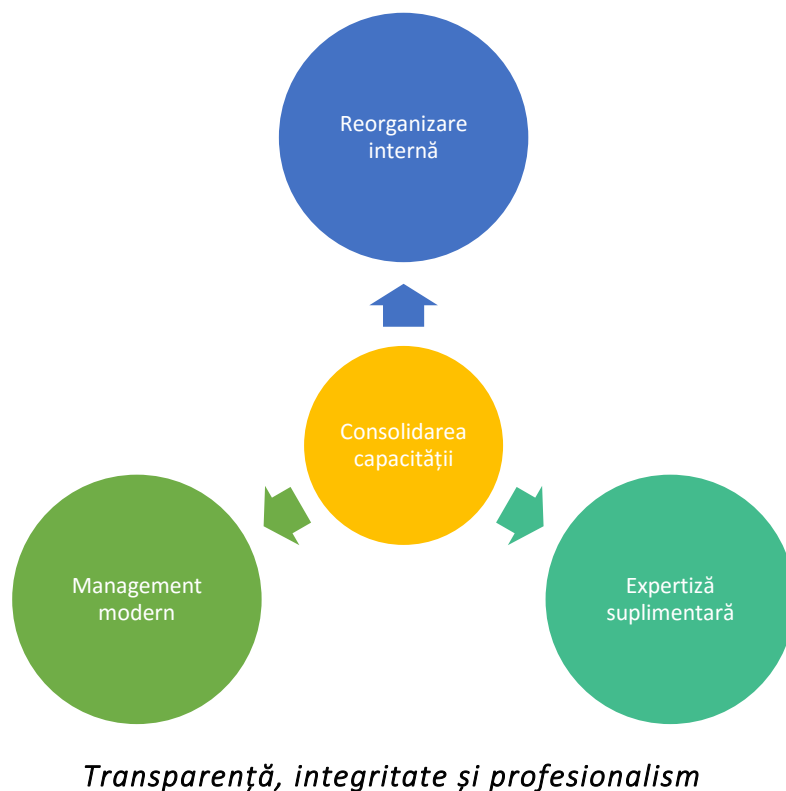
Am asigurat expertiza suplimentară acolo unde a fost nevoie

Am întărit capacitatea autorităților de management și a beneficiarilor prin utilizarea asistenței oferite de instituțiile financiare internaționale (ex: Banca Europeană de Investiții) și a Jaspers. Pe lângă sprijinul continuu oferit autorităților de management, am organizat sesiuni de instruire pentru beneficiari în ceea ce privește achizițiile publice, evaluarea impactului asupra mediului, analiza cost-beneficiu, pregătirea proiectelor și a aplicațiilor de finanțare.

Am identificat soluții pentru acoperirea deficitului de personal în anumite domenii de expertiză pentru care la nivelul Ministerului Fondurilor Europene nu existau sau erau insuficienți funcționari cu competențele necesare în domeniu (ex: IT). Am externalizat serviciile IT pentru dezvoltarea și mentenanța sistemului integrat de management SMIS 2014+/MySMIS 2014 prin dezvoltarea unor proiecte finanțate din fonduri europene sau am utilizat expertiza funcționarilor de la nivelul structurilor regionale.

Am recrutat personal cu calificări și competențe corespunzătoare, care să răspundă nevoilor actuale și viitoare ale instituției

Am organizat într-o manieră transparentă concursuri de recrutare pentru ocuparea funcțiilor de conducere și de execuție vacante. Am implementat procese solide de promovare, transfer și detașare la Ministerul Fondurilor Europene a unor funcționari publici cu experiență și competențe care să răspundă nevoilor organizației.

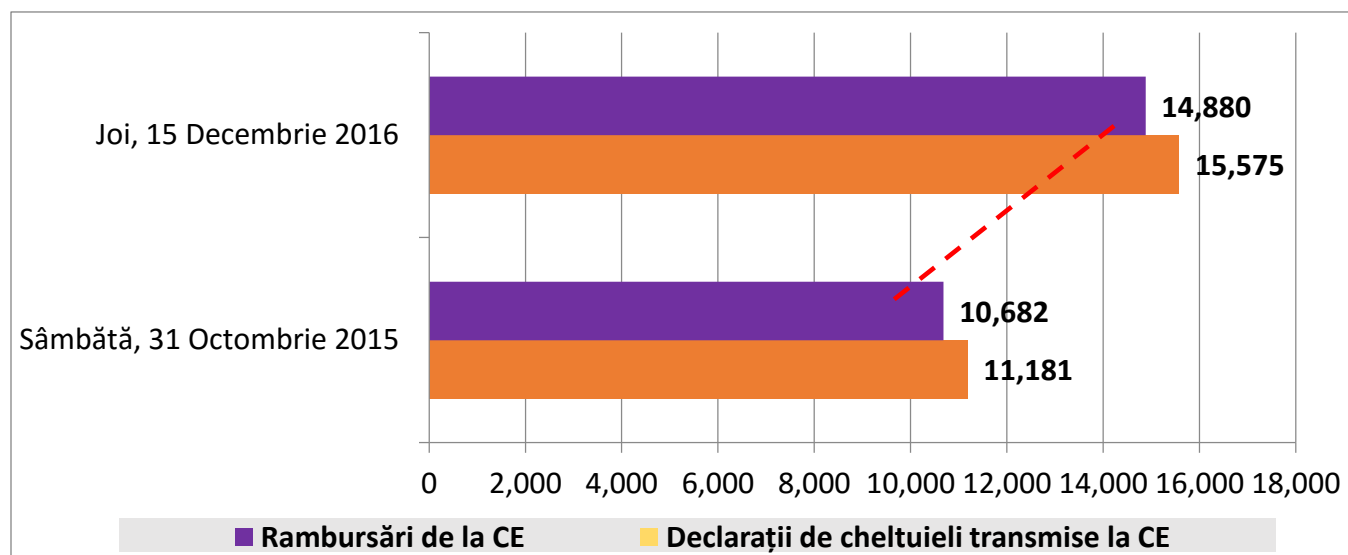

Considerații pentru viitorul guvern

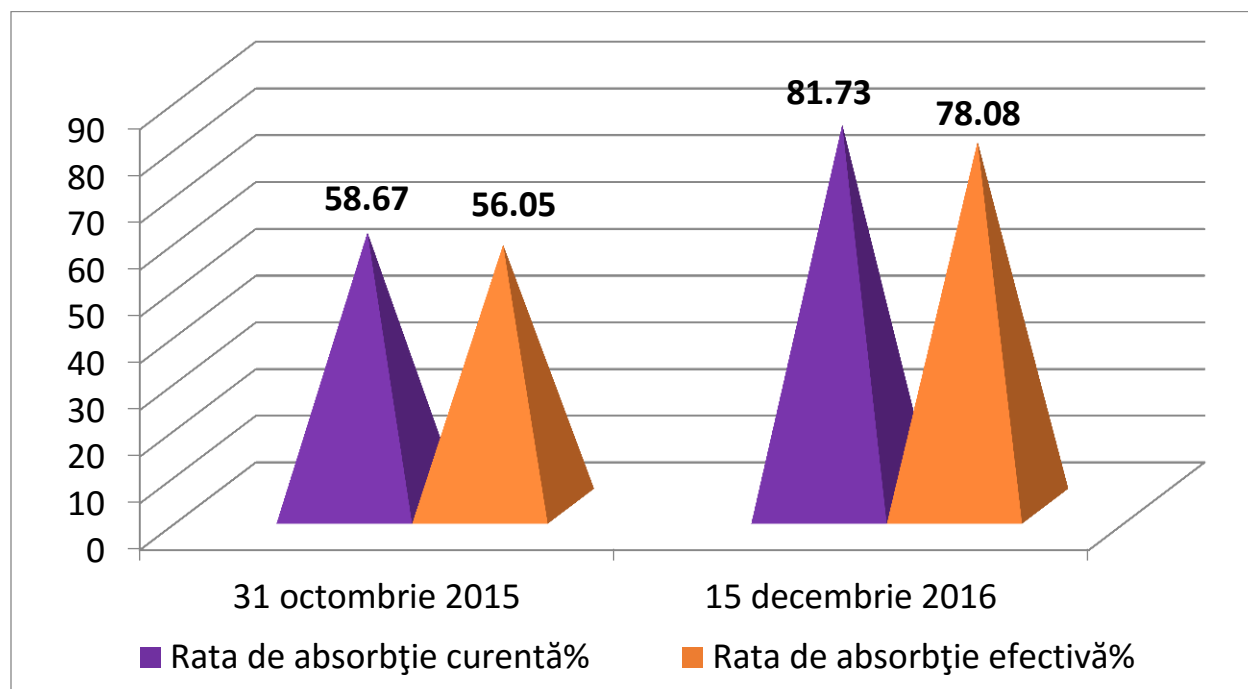
- ⊗ Definitivarea procesului de reorganizare la nivelul MFE;
- ⊗ Adoptarea cadrului normativ pentru preluarea la Ministerul Fondurilor Europene a personalului și structurilor de la nivelul instituțiilor cu care s-a agreat acest lucru;
- ⊗ Continuarea procesului de recrutare, transfer, detașare și promovare de funcționari pe aceleași principii ale transparenței și egalității de șanse;
- ⊗ Implementarea proiectelor dezvoltate în vederea utilizării de expertiză externă pentru domenii unde MFE are deficit de competențe și/sau de personal.

Anexa – Fonduri europene 2016 în cifre

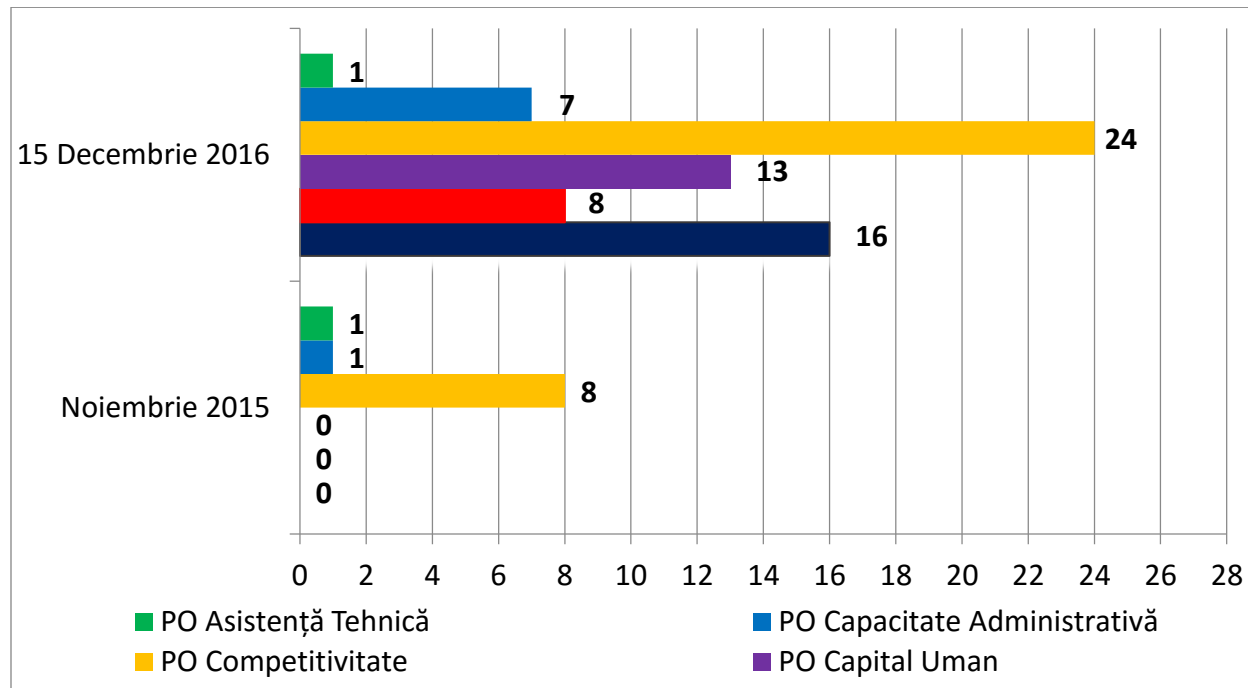
Au fost încasate de la Comisia Europeană peste 4 mld. de euro în urma închiderii programelor operaționale aferente exercițiului financiar 2007-2013:

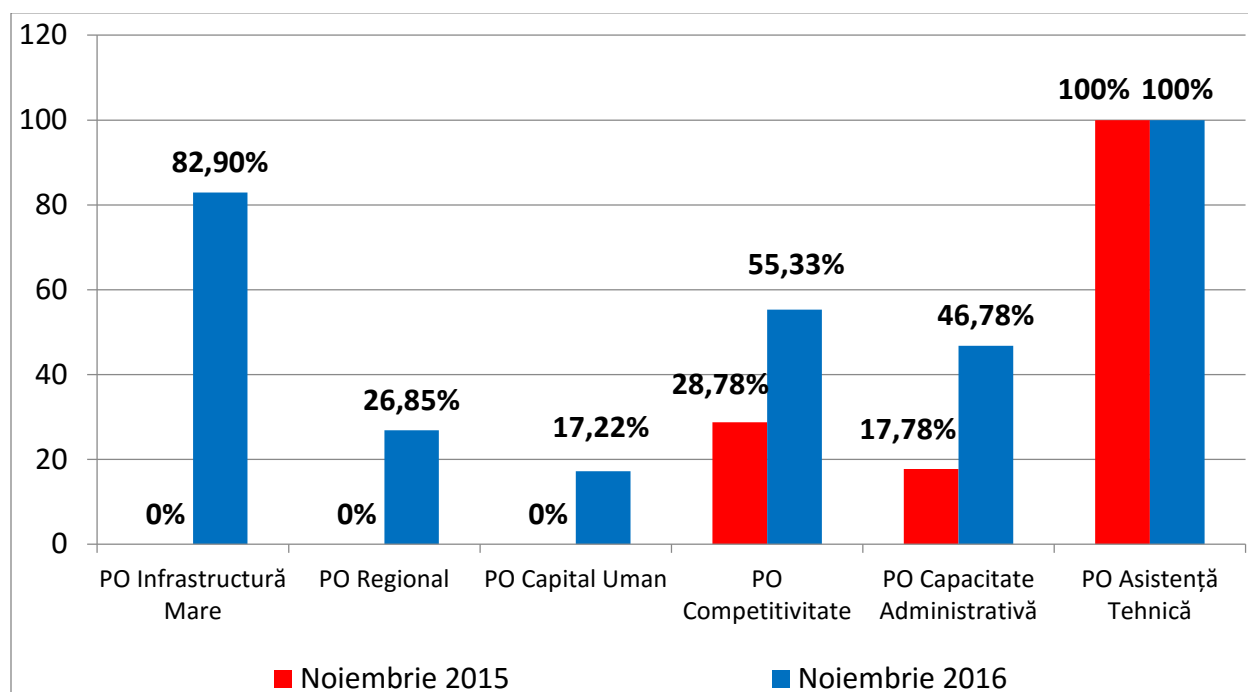
Rata absorbției a crescut de la 58,67% până la 81,73% în urma închiderii cu succes a programelor operaționale:

Numărul de apeluri lansate pentru programele operaționale 2014-2020 a ajuns la 69, 59 dintre acestea fiind lansate în 2016:

În anul 2016 au fost lansate apeluri în valoare de 13 mld. de euro:

Implementarea programelor operaționale a început în anul 2016, când au fost semnate primele contracte, în valoare totală de peste 1,5 mld de euro:

Program Operațional	Alocare Financiară	Valoarea totală a contractelor de finanțare semnate până la 30 octombrie 2015	Contracte de finanțare semnate până la 21 decembrie 2016		Plăți către beneficiari efectuate până la 21 decembrie 2016	
	Valoare totală		Valoare totală	Rata de contractare (%)	Valoare totală	Rata de plată (%)
	(mil euro)		(mil euro)		(mil euro)	
PO Infrastructură Mare	11.881,71	0	642,83	2,20%	13,62	0,11%
PO Competitivitate	1.582,77	0	690,72	43,64%	60,73	3,84%
PO Asistență Tehnică	251,21	0	62,25	24,78%	0,13	0,05%
PO Regional	8.131,37	0	75,37	0,93%	8,12	0,10%
POIIMM	100	0	0	0,00%	0	0,00%
PO Capital Uman	5.059,46	0	0	0,00%	0	0,00%
PO Capacitate Administrativă	658,3	0	124,26	18,88%	4,8	0,73%

Execuția bugetară aferentă anului 2016 prezintă la data de 30 noiembrie sume primite de la UE în valoare de circa 7 mld. euro:

(mil. euro)	2007-2013	2014-2020	Total
Fonduri Structurale și de Coeziune (FSC)	3.693,32	636,04	4.329,36
Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR și FEP/FEPAM)	522,29	374,95	897,24
Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA)	269,34	1.184,46	1.453,80
Altele	47,11	296,06	343,17
Total	4.532,06	2.491,51	7.023,57